

נ.צ.: 16616.13131
 גוש: 30349
 הכרזת האתר: 4923 עמ' 4946 26.9.00
 IAA: 5395/0
 רחוב: ---
 תאור כללי: חורבה, שומרות, בורות, גתות, מתקנים חקלאיים
 הקשר סביבתי: אתר בשטח פתוח.

שמות אחרים: ח' אל חמאמה.

יעוד המקום: גן ארכיאולוגי פתוח ביער ירושלים.
 בעלות: ?
 מפעיל המקום: קק"ל
 שימוש כיום: שטח ללא פיתוח.

גודל: בינוני/גדול. כ- 60 דונם.
 חפירות: טרם נחפר.
 ניצפות: נמוכה.
 תיצפות: גבוהה.

תאור הממצאים:

חורבה בפסגת שלוחה, ובסביבתה שרידי מבנים, מערות קבורה, בורות מים וגתות. נכון להיום נמנו כחמישה עשר גתות ומתקנים. האזור כולו, כאלף וחמש מאות דונם, היה נטוע כרמים בתקופת הברזל ב', הרומית והביזאנטית, ויתכן וגם בתקופה ההלניסטית (ע"פ סקר ירושלים). במדרון המערבי של שלוחת הר נוף (כ- 150 מ' ממזרח) נסקרו 44 מערות קבורה מתקופת הברונזה הביניימית.

מצפה כרם

תקופות: ברונזה קדומה, ברזל ב', הלניסטית (?), רומית, ביזאנטית.

רמת השתמרות: נמוכה.

ממצא מיוחד:

פוטנציאל לחפירה עתידית: 1, 2, 3, 4, 5

מידע נוסף:

מתקני יצור שונים, אגנים ומשטחי דריכה נהרסו או כוסו בעיבוד חקלאי ובעיקר בפעולות יעור שנעשו באזור זה משנות החמישים של המאה ה-20 ואילך (ע"פ סקר ירושלים).

יחס אתר-סביבה:

האתר ממוקם בלב יער ירושלים' סמוך למוסד יד ושם'. השטח סביב האתר עודנו "ירוק" וקיים פיתוח סביבתי אקסטנסיבי סמוך לאתר.

נגישות: נמוכה. האתר נמצא ב"חצר האחורית" של מוסד יד ושם, בשולי 'בקעת הקהילות', ודרך עפר מוליכה לאתר משם.

שימור:

מצב השתמרות: בינוני/גרוע. באתר לא בוצעו עבודות שימור ומרבית השרידים אינם יציבים. בהעדר תחזוקה, צמחיית הבר גדלה על שרידי המתקנים החקלאיים באין מפריע.

טכנולוגיות: בניית גויל.

מסקנות:

האתר בעל ערך מבחינה נופית כחלק מתרבות חקלאית עניפה שנתקיימה באזור כולו בעבר.

קיימת חשיבות עליונה לשמירת השטח כשטח פתוח ללא פיתוח (מעבר לפיתוח הנופי שנעשה כבר בסביבות האתר) וכן לתכנון סביבתי המשולב בתכנון היער. גם מחוץ לאתר, אין לאפשר הקמת מבנים המפריעים למבט החופשי מהאתר לכיוון צפון, מערב ודרום.

היחס לאתרים נוספים בסביבה הקרובה:

קיים קשר טכנולוגי (חקלאי) וכן קשר ויזואלי בין אתר זה לאתר 'גבעת הברושים' (52) ולעין כרם, חקלאות מסורתית (87).

ייתכנות תיירותית: נמוכה מאוד, ברמה עירונית.

☐	ערך ארכיאולוגי מיוחד
☐	ערך היסטורי
☐	ערך דתי-תרבותי
☐	ערך אדריכלי/טכני
☒	מייצג תקופה
☒	ערך נופי
☐	נדירות
☐	רמת השתמרות
☒	מקבץ
☐	פגיעות

ביבליוגרפיה:

סקר ירושלים [101] אתר 118.

תאריך עדכון: אביב 2002

ממלא הנתונים:

שחר פוני – אדריכל
יוחנן (גיון) זליגמן – ארכיאולוג

שרידי שומרה

שומרה: דופן חיצונית

גת: משטח דריכה

בור מים